

CONVENANT INZAKE DE TOTSTANDKOMING VAN HET NATIONAAL MONUMENT SLAVERNIJVERLEDEN TUSSEN DE STAAT DER NEDERLANDEN EN DE GEMEENTE AMSTERDAM

Partijen:

De Staat der Nederlanden, te dezen vertegenwoordigd door de Minister voor Grote Steden- en Integratiebeleid, de heer mr. R.H.L.M. van Boxtel en de Staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen, de heer dr. F. van der Ploeg,
hierna te noemen: de Staat.

en

de gemeente Amsterdam, te dezen vertegenwoordigd door de heer drs. J.H. van der Aa, wethouder diversiteitbeleid daartoe op grond van het bepaalde in art. 171 van de Gemeentewet gemachtigd door de burgemeester van die gemeente, zulks ter uitvoering van het besluit van de Raad der gemeente Amsterdam van 21 juni 2000, nr. 410, hierna te noemen: Amsterdam.

Gehoord hebbende de Stichting Nationaal Monument Nederlands Slavernijverleden en het Comité van Aanbeveling nationaal monument slavernijverleden,

In aanmerking nemende:

- dat op 1 juli 1863 de slavernij door de Nederlandse regering in de toenmalige Nederlandse koloniën is afgeschaft;
- dat vele nakomelingen van slaven momenteel burgers van Nederland zijn;
- dat het slavernijverleden en de doorwerking daarvan in de huidige multiculturele samenleving meer aandacht verdient;
- dat de Stichting Nationaal Monument Nederlands Slavernijverleden het initiatief heeft genomen tot de oprichting van een nationaal monument Nederlands slavernijverleden;
- dat de Staat en Amsterdam dit initiatief ondersteunen;
- dat Amsterdam als nationale hoofdstad en gezien de samenstelling van de bevolking en de historie van deze stad zeer geschikt is voor de plaatsing van het nationaal monument slavernijverleden,

zijn het volgende overeengekomen:

Doel

Artikel 1

Het doel van het nationaal monument Nederlands slavernijverleden is het onder de aandacht brengen van het slavernijverleden van Nederland en de doorwerking daarvan in de hedendaagse en toekomstige multiculturele samenleving. Het streven is een nationaal monument te realiseren dat een representatief en breed gedragen symbool zal kunnen zijn voor de gehele Nederlandse bevolking en zoveel mogelijk aanleiding geeft om bij het slavernijverleden stil te staan. Daarbij dient het nationaal monument een belangrijk identificatiepunt te zijn voor de nakomelingen van de slaven.

Realisatie nationaal monument

Artikel 2

Er wordt een nationaal monument slavernijverleden gerealiseerd in Amsterdam. Het nationaal monument heeft een statische en een dynamische dimensie. Onder de statische dimensie wordt een gedenkteken verstaan. Onder de dynamische dimensie wordt in dit verband verstaan: de educatieve, museale, wetenschappelijke/onderzoeks- en herdenking/bezinningsfuncties met betrekking tot het slavernijverleden. Dit convenant heeft betrekking op de statische dimensie van het nationaal

monument. Indien in de vervolgartikelen van dit convenant wordt gesproken over “nationaal monument” wordt alleen bedoeld op de statische dimensie. Het streven is er op gericht om op 1 juli 2001 het nationaal monument (statische dimensie) te realiseren. Beide partijen zullen zich hiertoe zoveel mogelijk inspannen.

Artikel 3

Partijen zullen zich inspannen om de dynamische functie van het monument operationeel te maken, bij voorkeur in Amsterdam.
Op basis van de verkenning, die verricht wordt door bureau Multiresult naar de dynamische dimensie van het monument, zullen partijen nader overleggen. Dit convenant heeft echter geen betrekking op het dynamisch monument.

Artikel 4

De gemeente Amsterdam maakt zo spoedig mogelijk, doch uiterlijk binnen een termijn van 1 maand na het bekend worden van de uiteindelijke lokatie, inzichtelijk welke lokale procedures dienen te worden gevolgd alvorens het monument kan worden gerealiseerd en aan welke voorwaarden hiertoe minimaal moeten zijn voldaan. De gemeente Amsterdam draagt er zorg voor dat deze in gang worden gezet en bevordert een vlotte doorloop van de procedures.

Lokatie

Artikel 5

Amsterdam brengt mogelijke lokaties voor het nationaal monument slavernijverleden, die voldoen aan de randvoorwaarden en criteria, bedoeld in artikel 6, voor 1 augustus 2000 in kaart. Voor deze lokaties wordt tevens zoveel mogelijk in kaart gebracht of er gelegenheid bestaat voor realisatie van een dynamische dimensie. Partijen nemen een principe-beslissing over de lokatie voor het nationaal monument uiterlijk 1 september 2000.

Artikel 6

De lokatie van het nationaal monument nationaal slavernijverleden dient te voldoen aan de volgende criteria:

- een representatief, aansprekend en duurzaam karakter, dat past bij een nationaal monument;
- toegankelijkheid voor een groot publiek en de mogelijkheid van het houden van een jaarlijkse herdenking.

Bij de keuze van de lokatie zal bij voorkeur de mogelijkheid open worden gehouden van een geïntegreerd geheel met de dynamische dimensie van het monument.

Criteria nationaal monument

Artikel 7

Het nationaal monument dient te voldoen aan tenminste de volgende criteria:

- symbolisering van het verleden van de slavernij, alsmede het heden en de toekomst van de multiculturele samenleving;
- een nationale uitstraling;
- aansprekend zijn voor zowel de nakomelingen van de slaven als de Nederlandse samenleving in haar geheel;
- aanvaardbaar zijn voor alle bij de opdracht betrokken partijen, d.w.z. de Staat, de gemeente Amsterdam, de Stichting Nationaal Monument Nederlands Slavernijverleden en het Comité van Aanbeveling Nationaal Monument Slavernijverleden;
- passend in de fysieke omgeving;
- vandalismebestendig.

Selectieprocedure monument

Artikel 8

De keuze voor een ontwerp voor het nationaal monument wordt gebaseerd op een selectieprocedure. Deze procedure houdt het volgende in:

- a) Er wordt een groslijst samengesteld van kunstenaars door de in de begeleidingscommissie, bedoeld in artikel 10, vertegenwoordigde partijen.
- b) Deze groslijst wordt voorgelegd aan een aantal, door de begeleidingscommissie bepaalde, deskundigen op het terrein van kunstwerken en monumenten. Deze deskundigen kunnen de groslijst eventueel nog aanvullen en brengen een (beredeneerd) advies uit met een voordracht voor 3 à 5 kunstenaars.
- c) Op basis van deze voordracht, vragen de in de begeleidingscommissie, bedoeld in artikel 10, vertegenwoordigde partijen aan 3 à 5 kunstenaars om een schetsontwerp in te dienen.
- d) De keuze voor deze kunstenaars zal om advies worden voorgelegd aan het Comité van Aanbeveling, bedoeld in artikel 12.
- e) De door de kunstenaars ingediende schetsontwerpen worden om advies voorgelegd aan de onder b bedoelde deskundigen. Zij brengen een (beredeneerd) advies uit over de schetsontwerpen.
- f) Op basis van dit advies zullen de in de begeleidingscommissie, bedoeld in artikel 10, vertegenwoordigde partijen een keuze maken.
- g) De keuze voor het schetsontwerp zal tevens om advies worden voorgelegd aan het Comité van Aanbeveling, bedoeld in artikel 12.
- h) Het Amsterdams Fonds voor de Kunst zal bij het selectieproces een inhoudelijk coördinerende rol vervullen bij de selectie van de kunstenaar(s), de beoordeling van de ontwerpen en de uitvoering van het kunstwerk.
- i) Vervolgens wordt de opdracht tot het vervaardigen van het nationaal monument aan de kunstenaar verstrekt door de opdrachtgever, die op grond van artikel 9 daartoe is aangewezen.

Opdrachtgeverschap, eigendom en beheer

Artikel 9

De Staat verstrekt in overleg met Amsterdam en de Stichting Nationaal Monument Nederlands Slavernijverleden de opdracht voor het vervaardigen van het nationaal monument. De Staat neemt de stichtings- en plaatsingskosten van het nationaal monument voor haar rekening voor zover deze het daarvoor bij de Staat beschikbare budget niet overschrijden. Na de totstandkoming van het nationaal monument wordt het in eigendom en beheer overgedragen aan Amsterdam. Amsterdam is verantwoordelijk voor het onderhoud en beheer van het nationaal monument en draagt uitsluitend daarvoor de kosten.

Met de Stichting Nationaal Monument Nederlands Slavernijverleden zal worden overlegd hoe de activiteiten rondom het nationaal monument worden vormgegeven.

Begeleidingscommissie

Artikel 10

Er is een begeleidingscommissie die als taken heeft de begeleiding van de totstandkoming van de statische dimensie van het nationaal monument (gedenkteken) en het uitvoeren van het onderzoek naar vorm en functies van de dynamische dimensie van het nationaal monument. In de begeleidingscommissie hebben zitting een vertegenwoordiger van de Stichting Nationaal Monument Nederlands Slavernijverleden, het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen, het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, de gemeente Amsterdam en het Amsterdams Fonds voor de Kunst.

Stichting Nationaal Monument Nederlands Slavernijverleden

Artikel 11

De Stichting Nationaal Monument Nederlands Slavernijverleden (met als roepnaam Landelijk Platform Slavernijverleden) is een stichting, waarbij organisaties zijn aangesloten, die ten doel hebben om de bewustwording van het Nederlandse verleden met betrekking tot de slavenhandel en de slavernij aan de orde te stellen of die zich bezighouden met de identiteitvorming van mensen met een Afrikaanse afkomst wier voorouders het slachtoffer zijn geworden van de slavenhandel en de slavernij, alsmede de Inheemse bevolkingsgroep. De Stichting heeft zich volgens de statuten o.a. ten doel gesteld het realiseren van een nationaal (zowel dynamisch als statisch) (herdenkings-) monument die het Nederlandse slavernijverleden een duidelijke plek geeft.

De Stichting Nationaal Monument Nederlands Slavernijverleden is als initiatiefnemer voor de totstandkoming van het nationaal monument Nederlands slavernijverleden de gesprekspartner van de Staat.

Comité van Aanbeveling Nationaal Monument Slavernijverleden

Artikel 12

Er is een Comité van Aanbeveling voor het nationaal monument slavernijverleden. Dit Comité is op 14 december 1999 geïnstalleerd door de Minister voor Grote Steden- en Integratiebeleid en de Staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen. Het Comité heeft als taken het vergroten van het maatschappelijk draagvlak voor het nationaal monument slavernijverleden en het activeren van het nationaal bewustzijn voor het slavernijverleden. Daarnaast kan het Comité de bewindspersonen met betrekking tot het nationaal monument gevraagd en ongevraagd adviseren. Amsterdam zal als toehoorder de vergaderingen van het Comité van Aanbeveling bijwonen.

Amsterdams Fonds voor de Kunst (AFK)

Artikel 13

Het Amsterdams Fonds voor de Kunst wordt in deze door de Gemeente Amsterdam voorgedragen als adviseur, in algemene zin, maar in ieder geval waar het gaat om het aanscherpen van de criteria ten behoeve van de locatie, het vinden en benoemen van geschikte locaties, de keuze van één of meerdere kunstenaars, het beoordelen van (schets)ontwerpen en de toetsing daarvan aan de eisen voor de openbare ruimte en de uitvoering van het kunstwerk. Vanuit die functie neemt het AFK deel aan de begeleidingscommissie voor de totstandkoming van het monument en maakt tevens deel uit van de deskundigen zoals bedoeld in art. 8.

Geschillen

Artikel 14

Ingeval van belangrijke wijzigingen van de omstandigheden voeren partijen overleg over de eventuele gevolgen van de wijzigingen voor de uitvoering van dit convenant. Indien de wijziging van het convenant wenselijk dan wel noodzakelijk wordt geacht, kunnen partijen daartoe overgaan. Een wijziging van het convenant vindt plaats op basis van schriftelijke overeenstemming tussen partijen.

Artikel 15

Een partij die meent dat een geschil over de inhoud en uitvoering van dit convenant bestaat, deelt dat schriftelijk aan de andere partij mee. De mededeling bevat een omschrijving van het geschil.

Artikel 16

Binnen 20 werkdagen na dagtekening van de in artikel 15 bedoelde mededeling zendt elke partij zijn zienswijze omtrent het geschil, alsmede een voorstel voor een oplossing daarvan, aan de andere partij.

Artikel 17

Binnen 10 werkdagen na afloop van de in artikel 16 genoemde termijn overleggen partijen over een oplossing van het geschil. Elke partij kan zich door deskundigen doen bijstaan. Indien één van de partijen binnen 20 werkdagen na dagtekening van de in artikel 15 bedoelde mededeling de wens daartoe kenbaar maakt, wordt het overleg voorgezeten door een door partijen gezamenlijk of, bij gebreke van overeenstemming daarover, door de Minister voor Grote Steden- en Integratiebeleid te benoemen voorzitter.

Artikel 18

Elke partij draagt zijn eigen kosten, voortvloeiend uit de procedure, bedoeld in de artikelen 15 tot en met 17. De kosten van de in artikel 17 bedoelde voorzitter worden door elke partij voor een gelijk deel gedragen.

Artikel 19

Indien het geschil niet volgens de procedure, bedoeld in de artikelen 15 tot en met 17, binnen 40 werkdagen na dagtekening van de in artikel 15 bedoelde mededeling is opgelost, zullen partijen trachten tot een oplossing van het geschil te komen op basis van een (niet bindend, maar wel zwaarwegend) advies, te geven door een commissie van adviseurs, als bedoeld in artikel 20.

Artikel 20

Een commissie van adviseurs, als bedoeld in artikel 19, wordt als volgt samengesteld:

- a. een lid, benoemd door de Staat;
- b. een lid, benoemd door Amsterdam;
- c. een lid, tevens voorzitter, benoemd door de leden bedoeld onder a en b, gezamenlijk.

Artikel 21

De geschillenregeling vervat in de artikelen 15 tot en met 20 laat onverlet de wettelijke mogelijkheden van partijen om bezwaar en beroep in te stellen en zich te wenden tot de bevoegde rechter.

Opzegging

Artikel 22

Indien de Amsterdam de bepalingen in artikel 4 en 5 niet nakomt, dan is de Staat bevoegd het convenant op te zeggen, tenzij er sprake is van duidelijke overmacht.

Aanspreekpunt binnen de Staat

Artikel 23

Het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties is voor dit convenant het aanspreekpunt binnen de Staat.

Duur en beëindiging

Artikel 24

Dit convenant treedt in werking met ingang van de dag na ondertekening en eindigt met ingang van 1 juli 2001. Partijen treden uiterlijk 2 maanden voor laatstgenoemde datum in overleg over de wenselijkheid van een verlenging van dit convenant.

Aldus opgemaakt en ondertekend te Den Haag op 1 juli 2000,

Namens de Staat der Nederlanden:

de minister voor Grote Steden -en Integratiebeleid,
mr. R.H.L.M. van Boxtel,
de staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen,
dr. F. van der Ploeg,

Namens de gemeente Amsterdam,
de burgemeester,
namens deze,
de wethouder diversiteitsbeleid,
drs. J.H. van der Aa,